

De què parlo quan parlo d'escriure

Si els crítics no m'han desanimat és perquè els lectors s'han continuat interessant pels meus llibres

Haruki Murakami (Kyoto, 1949) explica per què escriu, com escriu, sobre què escriu i per a qui escriu en el volum *De què parlo quan parlo d'escriure*, publicat en català per Empúries. En destaquem 14 fragments.

Foto: Facebook Haruki Murakami

1. Els novel·listes som persones bàsicament egoistes, i molts tenim un sentit de l'orgull i un esperit de rivalitat molt grans. Quan n'asseus dos de junts, la cosa gairebé mai no va bé.
2. Escriure una o dues novel·les no costa gaire. Però continuar-ne escrivint, guanyar-s'hi la vida, subsistir fent aquesta activitat, és una tasca extremament complicada.
3. A parer meu, escriure novel·les no és una feina gaire adequada per a les persones molt intel·ligents. És clar que cal comptar amb un cert grau d'intel·ligència, cultura i coneixements. Però sempre m'ha fet l'efecte que els qui tenen una ment massa àgil o una riquesa de coneixements fora del comú no són els més adequats per dedicar-s'hi. Perquè escriure una novel·la -o explicar una història- és una tasca que s'ha de fer bastant a poc a poc, amb una marxa curta.
4. Escriure novel·les és una tasca realment poc productiva, que consisteix a repetir "per exemple" un cop i un altre.

5. La veritat és que no m'ho he passat mai malament a l'hora d'escriure ni, per sort, tampoc he hagut de patir mai perquè no em sortís una novel·la. Perquè, de fet, trobo que, si no t'ho passes bé, no té cap sentit fer-la. Em costa molt acceptar que una idea es pugui escriure a base de patiment: em sembla que el lògic és anar-la escrivint de manera fluida, a mesura que va sorgint.

6. El que quedarà per a les generacions futures seran les obres, no els premis. Si una obra és bona de debò, un cop passat el degut període de prova, la gent la recordarà sempre. Els premis literaris poden posar el focus lluminós damunt d'una obra determinada, però no poden insuflar-hi vida.

7. Tant li fa si és en paper o en una pantalla -o per transmissió oral, com a *Fahrenheit 451*- o en qualsevol altra forma o mitjà: mentre la gent a qui agraden els llibres continuï llegint, no ens hem de preocupar.

8. A l'hora d'esbrinar si un creador o la seva obra són originals, no es pot fer cap judici segur sense recórrer a la prova del temps. Encara que, en un moment determinat, de sobte aparegui algú que tingui un estil propi i cridi molt l'atenció del públic, si ell o ella desapareix tot d'un plegat, o bé la gent se'n cansa, es fa força difícil valorar si era original o no. Sovint es converteix en una estrella d'un sol èxit.

9. La majoria de les meves obres no han agradat als crítics literaris, que les han valorades negativament. També hi ha persones del món de la literatura que les han valorat prou favorablement, però són poques i la seva veu no se sent gaire. En el conjunt de la professió, he rebut més nos que sí. Al principi, jo mateix no estava del tot convençut de les meves obres i rebia les crítiques sincerament, tot dient-me que potser sí que tenien raó. Però amb el pas del temps, quan ja escrivia novel·les que fins a cert punt em satisfien, aquestes crítiques adverses no van pas amainar. Ben al contrari, el vent en contra encara es va fer més fort: si s'hagués tractat d'un partit de tennis, s'hauria endut la pilota a fora de l'estadi quan l'hagués llançada enlaire per servir. Durant molts anys he estat en una posició força difícil davant de la crítica. Fins i tot, a les editorials que han publicat les meves obres potser hi ha hagut més editors que s'hi han mostrat reticents que no pas editors que els han donat suport. Per algun motiu o altre, s'ha tendit a criticar-me durament o a acollir-me amb fredor. Si tot i així no m'he desanimat ni deprimat -per be que algunes vegades sí que m'he sentit exhaust- ha estat perquè els lectors s'han continuat interessant pels meus llibres.

10. Crec que, si vols expressar alguna cosa amb llibertat, has de mirar de visualitzar-la preguntant-te no pas "Què vull aconseguir?", sinó més aviat "Com soc, jo, en realitat, quan no intento aconseguir res?"

11. El primer que ha de fer qui vulgui ser novel·lista és llegir molt. Has de llegir tot el que tinguis a l'abast, sobretot de jove. No importa (gens ni mica) què: novel·les bones, novel·les no tan bones i fins i tot novel·les que no valen gran cosa. Has d'entrar en contacte amb una gran quantitat de textos bons i, de tant en tant, també amb algun de no tan bo. Crec que el que ve a continuació -segurament abans i tot que posar-te efectivament a escriure textos propis- és desenvolupar l'hàbit d'observar amb tot detall les coses i els fets que tens al davant; d'observar amb la màxima cura i atenció les persones que t'envolten i les coses que passen al teu entorn, i prendre't el teu temps per pensar-hi. L'important és retenir a la memòria, de la manera més viva possible, tots aquests materials d'una forma com més acostada millor a les circumstàncies en què han sorgit. Jo procuro recordar uns quants detalls concrets d'una persona o d'un fet determinats. Detalls que em sorprenen, que trobo profundament interessants per alguna raó.

12. En comparació, potser ho tenim més fàcil els autors que no recorrem a materials de gaire pes, sinó que teixim històries a partir del que tenim a dins. N'hi ha prou d'anar acumulant dintre teu el material que et proporcionen les coses que passen al teu voltant, els llocs que veus cada dia o la gent amb qui tractes habitualment i de fer treballar al màxim la imaginació per construir-hi les teves

pròpies històries. És, com si diguéssim, una mena d'energia renovable. No tens cap necessitat d'anar a una guerra, ni de viure una cursa de braus ni de disparar a cap guepard. Per avorrides que semblin les empreses humanes a primer cop d'ull, si les observes amb atenció hi descobreixes un munt de coses interessants.

13. De vegades, algun crític agafa un fragment d'una novel·la meva i em retreu que hagi escrit unes frases tan barroeres. Jo trobo que no és gaire just fer això, perquè en una novel·la -igual com en una persona de carn i ossos- hi ha d'haver alguna part poc polida, laxa. És precisament perquè hi ha aquestes parts que les altres, collades al màxim, produeixen l'efecte adequat.

14. Si a les meves novel·les hi ha res que es pugui considerar original, deu sorgir de la llibertat amb què les faig.

HARUKI MURAKAMI

DE QUÈ PARLO
QUAN PARLO D'ESCRIURE

Empíries narrativa

De què parlo quan parlo d'escriure (<https://www.grup62.cat/lilibre-de-que-parlo-quan-parlo-descriure/245560>)

© Haruki Murakami, 2015

© de la traducció del japonès: Jordi Mas López, 2017

© d'aquesta edició: Grup Editorial, s.l.u., Editorial Empúries